

1.2. Sivistystoimi

Sivistystoimen tulosalueet ovat sivistystoimen hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, hyvinvointi, kirjasto ja vapaa sivistystyö.

Sivistystoimen toimialaa johtaa sivistysjohtaja.

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030010 SIVISTYSTOIMI							
TOIMINTATUOTOT	971 225	466 360		466 360	730 068	263 708	156,5
TOIMINTAKULUT	-9 357 586	-9 651 643		-9 651 643	-9 787 593	-135 950	101,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-8 386 361	-9 185 283	0	-9 185 283	-9 057 525	127 758	98,6
Poistot ja arvonalentumiset	-22 562	-1 459		-1 459	-13 782	-12 323	944,6
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-8 408 923	-9 186 742	0	-9 186 742	-9 071 307	115 435	98,7

Perustelut:

Varhaiskasvatuksen toiminnan kehittäminen aloitettiin varhaiskasvatuksen järjestämissuunnitelman työstämisellä. Suunnitelma tuotettiin vuosille 2024–2028, ja sen tavoitteena on mm. luoda edellytyksiä varhaiskasvatustoiminnan järjestämiseksi lapsimäärän vähetessä. Suunnitelmassa haetaan toimintamalleja esimerkiksi seuraaviin asioihin: vuoroahoito, johtamisjärjestelmä, henkilöstömitoitus, tilakysymykset. Suunnitelma valmistui syyskesällä ja eteni läpi päätöksenteon syyskaudella 2023.

Perusopetuksessa toimintaa on kehitetty erityisesti lukutaitotyön avulla. Kehittämistyö perustuu merkittävältä osin Opetushallituksen rahoittamaan Lukeva tulevaisuus -hankkeeseen.

Lukiokoulutuksessa painotusta muutettiin kohti kansainvälisyyttä sekä yrittäjyyttä. Lukiossa aloitti opintonsa 36 uutta opiskelijaa. Ulkomaisista opiskelijoista 8 saapui FF-järjestelmän kautta ja 6 oma-aloitteisesti.

Hyvinvoinnin vastuualueella vuoden alusta aloitti nuorten työpaja Reppu. Alkuvuonna työn alla oli nuorten pajan toimintasuunnitelma ja työn käynnistäminen. Nuorisopalveluita vahvistettiin yhdellä nuorisotyöntekijällä, jonka toimenkuvaan kuului myös ehkäisevän päihdetyön sekä hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhdyspintatyö. Työ lähti hyvin käyntiin ja nuorisotyötä on vahvistettu esimerkiksi junnunuokkareilla. Liikuntatoimen osalta vuoden alusta aloitettiin liikunta- ja ulkoiluapaikkojen toiminnallisuuden määrittely liikuntapaikkaselvityksen nimikkeellä, selvitys valmistui syyskaudella ja eteni läpi päätöksenteon vuoden 2023 loppuun mennessä.

Kirjastossa toiminta on ollut palvelusuunnitelman mukaista. Hallinnollisesta näkökulmasta pitkäaikaisen kirjastotoimenjohtajan eläköityminen ratkaistiin sopimalla hallinnon hankkimisesta Rantasalmen kunnalta ja rekrytoimalla kirjastolle toinen kirjastonhoitaja, joka aloitti työnsä kuluvan vuoden viimeisellä neljänneksellä. Kirjaston toiminnan osalta käynnistettiin myös tarkastuslautakunnan edellyttämä työ kirjaston toiminnan suunnittelemiseksi ja kehittämiseksi pitkällä aikavälillä, mikä on hyvinkin perusteltua kirjastoa kohdanneiden merkittävien muutosten takia.

Vapaa sivistystyö on toteutunut palvelusuunnitelman mukaisesti.

1.2.1 Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on toimialaan kuuluvien palveluiden järjestäminen ja kehittäminen sekä hyvien edellytysten luominen tehtävien hoitamiseen.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030100 Sivistystoimen hallinto							
TOIMINTATUOTOT		150		150	330	180	220,0
TOIMINTAKULUT		-183 253		-183 253	-193 330	-10 077	105,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	-183 103	0	-183 103	-193 000	-9 897	105,4

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Edistetään henkilöstön työhyvinvointia yksikkökohtaisilla työhyvinvointisuunnitelmillä sekä huomioidaan henkilöstön osaamisen kehittyminen vastuualueiden koulutussuunnitelmissa.	Yksiköissä toteutetaan työhyvinvointikyselyt syksyn 2022 aikana ja vastuualueilla tuotetaan koulutussuunnitelmat.	Sairauspoissaolojen määrä. Työhyvinvointikyselyn tulokset.	Sivistystoimen yksiköissä on toteutettu työhyvinvointikyselyt syyskaudella 2022 ja niiden pohjalta on tuotettu yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat. Koulutussuunnitelmia varten kerättiin tieto henkilöstön koulutustarpeista.
Varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle laadukas lapsen ja nuoren kasvu- ja koulupolku.	Tarkastellaan mm. kasvu- ja koulupolun nivelvaiheita, luodaan/päivitetään nivelvaiheisiin toimintamallit.	Seurataan nivelvaiheiden onnistumista ja tarpeen mukaan nivelvaihemallia muokataan.	Sivistyksen johtoryhmässä on aloitettu tarkastelu nivelvaiheista ja mahdollisista kehittämiskohteista. Tarkastelu jatkuu vuonna 2024.
Kuntalaisten palvelut tuotetaan eri-ikäisille lähellä ja laadukkaasti	Vastuualueilla määritellään, mitä on laadukas palvelu kuntalaisen näkökulmasta. Pyritään toteuttamaan määritelmän mukaista palvelua.	Vastuualueittain sopivissa kohdin tehdyt kyselyt.	Varhaiskasvatuksessa on tarkasteltu laatua järjestämissuunnitelmatyön ohessa varsin laajasti. Perusopetuksen laatua tarkastellaan myöhemmin uuden opetuksen järjestämissuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talousarviovuotta 2023 valmisteltaessa arvioitiin, että sitä saattaisivat haastaa monihäiriötilanne sekä valmistavan opetuksen laajuus, valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen siirtyvät lapset ja nuoret, varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys maahantulon näkökulmasta sekä henkilöstön resilienssi.

Taloudellisesta näkökulmasta riskeiksi arvioitiin valmistavan opetuksen tarve ja laajuus, varhaiskasvatuspaikkojen ja tilojen tarpeen kasvu, henkilöstön kuormittuminen monihäiriötilanteen ja yleisen työnkuormittavuuden vuoksi sekä useiden palveluiden järjestäminen yksittäisten työntekijöiden voimin.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät toteutuneet vuoden loppuun mennessä.

1.2.2 Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tehtävänä Joroisissa on tuottaa hyvälaatuista, paikkakunnan ominaispiirteisiin parhaiten soveltuvaa varhaiskasvatusta, asiantuntevaa esiopetusta sekä joustavia, perheiden tarpeisiin vastaavia avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Yhteistyössä huoltajien kanssa luodaan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta toteutetaan päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodissa, perhepäiväkodeissa ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluina, joita ovat säännöllinen ryhmätoiminta lapsiperheille sekä perheohjaus. Lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluu lasten kotihoidon tuki.

Esiopetusta järjestetään kirkonkylällä ja Kuvansissa varhaiskasvatuksen toimintana.

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030501 Varhaiskasvatus							
TOIMINTATUOTOT	316 306	178 030		178 030	276 896	98 866	155,5
TOIMINTAKULUT	-2 669 797	-2 710 616		-2 710 616	-2 951 604	-240 988	108,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 353 491	-2 532 586	0	-2 532 586	-2 674 708	-142 122	105,6
Poistot ja arvonalentumiset	-2 481						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 355 972	-2 532 586	0	-2 532 586	-2 674 708	-142 122	105,6

Erittely:

003010 Kirkonkylän päiväkot	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	117 961	90 000		90 000	96 087	6 087	106,8
TOIMINTAKULUT	-1 213 389	-1 207 698		-1 207 698	-1 400 356	-192 658	116
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 095 428	-1 117 698	0	-1 117 698	-1 304 269	-186 571	116,7
Poistot ja arvonalentumiset	-2 481						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 097 910	-1 117 698	0	-1 117 698	-1 304 269	-186 571	116,7
003011 Kuvansin päiväkot	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	100 540	48 700		48 700	65 357	16 657	134,2
TOIMINTAKULUT	-886 346	-948 699		-948 699	-931 851	16 848	98,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-785 806	-899 999	0	-899 999	-866 494	33 505	96,3
003020 Perhepäivähoito	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	13 494	15 500		15 500	10 940	-4 560	70,6
TOIMINTAKULUT	-270 770	-308 578		-308 578	-265 780	42 798	86,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-257 276	-293 078	0	-293 078	-254 841	38 237	87

00030530 Avoin varhaiskasvatustoiminta	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT		150		150		-150	
TOIMINTAKULUT	-61 714	-74 110		-74 110	-68 196	5 914	92
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-61 714	-73 960	0	-73 960	-68 196	5 764	92,2
003040 Lasten kotihoidontuki	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTAKULUT	-117 742	-120 136		-120 136	-115 281	4 855	96
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-117 742	-120 136	0	-120 136	-115 281	4 855	96
00030540 Muu lasten päivähoito	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTAKULUT	-141 756	-141 931		-141 931	-146 485	-4 554	103,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-141 756	-141 931	0	-141 931	-146 485	-4 554	103,2
00030550 Varhaiskasvatuksen hankkeet	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	79 937	23 680		23 680	104 512	80 832	441,4
TOIMINTAKULUT	-91 421	-29 600		-29 600	-138 936	-109 336	469,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11 484	-5 920	0	-5 920	-34 424	-28 504	581,5
003970 Varhaiskasvatuksen toimistohenkilöstö	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	4 374						
TOIMINTAKULUT	-4 400						
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-26	0	0		0		

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Varhaiskasvatuspäällikkö tekee tukeen liittyvän hallintopäätöksen kuukauden sisällä siitä, kun huoltajien kanssa on keskusteltu lapsen tuen tarpeesta.	Hyvä ennakointi ja yhteistyö ryhmän henkilöstön ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan välillä	Huoltajien kanssa käydystä keskustelusta varhaiskasvatuspäällikön tekemään hallintopäätökseen käytetty aika.	Vuonna 2023 tehdyt tuen päätökset: -Tehostettu tuki 18 kpl -Erityinen tuki 9 kpl Kahdessa päätöksessä aikaraja ei toteutunut.
Lapset puheeksi-keskustelusta muotoutuu toimiva työkalu varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden yhteisen	Lapset puheeksi-keskustelua tarjotaan jokaiselle perheelle. Henkilökunta ja huoltajat arvioivat	Käytyjen LP-keskustelujen määrä/varhaiskasvatuksessa oleva perhe	Lp-keskustelu oli osana vasu/leops-keskustelua: Päiväkoti Pyrrissä 75 % Kuvansin päiväkoti 15 %

ymmärryksen lisäämiseksi. Lapset puheeksi – keskusteluja käytäisiin kaikkien varhaiskasvatuksen perheiden kanssa.	LP-keskusteluja ja niistä lapselle ja perheelle koituvaa hyötyä kirjallisesti syksyllä 2023.		Henkilökunta arvioi Lp-keskusteluja keväällä: Vastausprosentti vain 25. Tulos: Lp-keskustelu lisää ymmärrystä lapsesta, lapsen ja perheen arjesta sekä edesauttaa myönteistä vuorovaikutusta. Huoltajat arvioi Lp-keskusteluja keväällä: vastauksia 7 kpl Tulos: Lp-keskustelu paransi vuorovaikutusta henkilökunnan kanssa, lisäsi yhteistä ymmärrystä ja keinoja lapsen suotuisan kehityksen tukemiseksi.
Jokaisessa varhaiskasvatuksen tiimissä on syys- ja kevätkaudella yksi tyhyiltapäivä ja jokaisessa yksikössä yksi tyhyilta.	Tyhy-iltapäivät ja -illat suunnitellaan hyvissä ajoin ja niiden toteutuminen varmistetaan hankkimalla tarvittaessa lisähenkilökuntaa iltapäivän ajaksi. Henkilökunta arvioi kirjallisesti tyhy-toiminnan vaikutuksia työhyvinvointiin.	Toteutuneet tyhyiltapäivät ja -illat. Kyselyn tuloksien läpikäyminen ja niistä keskusteleminen tiimeissä ja koko työyksikön palaverissa.	Tyhyt toteutettiin sovitusti. Tyhy-toiminnan arviointikysely toteutettiin marraskuussa. Vastausprosentti 50. Tulokset: Tyhy-toiminta lisäsi työhyvinvointia Paljon 43 % Vähän 33 % Ei ollut vaikutusta 24%

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiseksi ovat henkilöstön vaihtuvuus, lasten ja perheiden lisääntyneen tuen tarve, pätevien sijaisten heikko saatavuus, turvallisten- ja terveellisten varhaiskasvatustilojen puute sekä valitsevan maailmantilanteen tuomat yllättävät muutokset esim. lasten määrässä.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Alkuvuodessa henkilökunnalla on ollut useita pitkiä sairauslomia, kahdella työntekijällä sairauslomien jälkeen työskentely on jatkunut osasairauspäivärahalla, joka on aiheuttanut jatkuvaa henkilökunnan järjestelyä sekä runsaasti sijaisten tarvetta. Kirkonkylällä jo ennestään täysiin lapsiryhmiin uusien lasten sijoittelu on vaatinut lapsiryhmien uudelleen järjestelyä. Henkilöstön järjestelyä syyskaudella aiheutti pankin väistötilan sisäilmaongelmat, jotka onneksi poistuivat kesän aikana tehdyn remontin myötä.

Tehostetun ja erityisen tuen tarpeen lisääntymisen vuoksi jouduttiin kevätkaudella kirkonkylällä lisäämään henkilökuntaa puolikkaalla lastenhoitajalla ja syyskaudella yhdellä työntekijällä.

Kesän aikana lapsia oli paljon varhaiskasvatuksessa, jonka vuoksi henkilökunnan lomajärjestelyissä oli haasteita ja jouduttiin käyttämään paljon sijaisia. Kuvansin päiväkotia oli kesällä kaksi viikkoa kiinni, mutta Päiväkotia Pyrri oli auki koko kesän. Alle 3-vuotiaiden lasten määrä varhaiskasvatuksessa on lisääntynyt, joka osaltaan lisää henkilökunnan tarpeen määrää. Syksyllä perhepäivähoitajan työnkeskeytys on tuonut painetta päiväkotiin, jonne hoitajan lapset on sijoitettu keskeytyksen ajaksi. Marras-joulukuussa valmisteltiin uutta väliaikaista ryhmäperhepäiväkotia, joka toimii Rajatiellä kevään 2024 ajan.

1.2.3 Perusopetus

Palvelusuunnitelma:

Perusopetuksen tehtävänä on antaa laadukasta ja monipuolista yleissivistävää opetusta sekä kasvattaa vastuulliseen yhteistyöhön ja hyviin vuorovaikutustaitoihin. Perusopetuksen tulosalueeseen sisältyvät erityisopetus ja ostettu erityisopetus, APiP-toiminta ja perusopetuksen projektit.

Erityisopetus ja ostettu erityisopetus

Erityisopetusta järjestetään jokaisen oppilaan henkilökohtaiset tarpeet huomioiden. Joroisten kunnassa toimii viisi erityisopettajaa. Kolme heistä toimii erityisluokanopettajina ja kaksi laaja-alaisena erityisopettajana. Neljä erityisopettajaa toimii yhtenäiskoulussa ja yksi Kuvansissa. Lisäksi osa koulunkäynninohjaajien työpanoksesta on erityisopetuksen kustannuspaikalla. Erityisopetusta ostetaan myös tarpeen mukaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä, valtiolta ja joissakin tapauksissa sairaanhoitopiireiltä.

Apip – toiminta

Toiminnan tarkoituksena on tarjota lapselle koulupäivän jälkeen turvallinen ja lapsen kasvua tukeva ympäristö, jossa hän voi ammattitaitoisen ohjaajan valvonnassa viettää vapaa-aikaansa.

Perusopetuksen projektit

Perusopetuksen projektien/hankkeiden avulla kunta pyrkii vastaamaan opetushallituksen ja opetusministeriön asettamien painopistealueiden kehittämiseen. Joroinen on saanut valtion erityisavustusta seuraaviin hankkeisiin: Kerhotoiminnan kehittämiseen, lukutaidon- ja lukemisen kulttuurin edistämiseen yläkoululla, sekä koronan vaikutusten tasoittamiseen. Perusopetuksen hankkeena aloittaa syksyllä uusi kestävän kehityksen hanke "Ympäristöagentit 2030".

Vastuhenkilöt: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori, vastuopettaja ja Kuvansin koulunjohtaja

Määräraha- ja tulo- ja meno- taulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00031050 Perusopetus							
TOIMINTATUOTOT	212 635	199 286		199 286	282 408	83 122	141,7
TOIMINTAKULUT	-4 744 263	-5 008 699		-5 008 699	-4 839 950	168 749	96,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 531 628	-4 809 413	0	-4 809 413	-4 557 541	251 872	94,8
Poistot ja arvonalentumiset	-18 622				-10 189	-10 189	-100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 550 249	-4 809 413	0	-4 809 413	-4 567 730	241 683	95,0

00031500 Perusopetuksen projektit	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	117 725	95 626		95 626	169 013	73 387	176,7
TOIMINTAKULUT	-158 530	-116 340		-116 340	-232 557	-116 217	199,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-40 805	-20 714	0	-20 714	-63 544	-42 830	306,8

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Yhteisöllisyyden lisääminen kouluyhteisössä	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Oppilaiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan oppilaiden toiveita kyselyn avulla	Toteutuneet tapahtumat, retket ja tilaisuudet. Lukuvuosiarviointi sekä oppilaskyselyjen analysointi ja tarvittavat toimenpiteet.	Erilaisia yhteisiä tapahtumia, tilaisuuksia ja retkiä on järjestetty aikaisempaa enemmän.
Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kehittäminen; oppilaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen	Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää syys- ja kevätkaudella yksi tyhyiltapäivä ja yksi tyhyilta.	Toteutuneet tyhyiltapäivät ja –illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palaverissa.	Erilaisia yhteisiä tapahtumia, tilaisuuksia ja retkiä on järjestetty aikaisempaa enemmän.
Kestävä kehityksen huomioiminen koulun arjessa	Perusopetuksen laaditun ympäristökäsikirjan toimeenpano. Ympäristöagentit 2030-hankkeen toteuttaminen.	Lukuvuosiarviointi sekä lukuvuoden aikana järjestettävät MOK-oppimiskokonaisuudet	Hanketyöntekijä edisti käsikirjan jalkauttamista.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Syksen korona ja influenssa-aalto aiheuttavat paljon poissaoloja. Sijaisjärjestelyt ajoittain haastavia.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit ovat osittain toteutuneet.

1.2.4 Lukio

Palvelusuunnitelma:

Lukio antaa opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoille laajan yleissivistyksen ja jatko-opintokelpoisuuden sekä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Lukio antaa opiskelijoille edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä auttaa opiskelijoita tasapainoiseksi ja toiset huomioonottavaksi ihmiseksi. Joroisten lukio on aktiivinen yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Lukio järjestää yrittäjäkasvatusta ja tarjoaa urheilulinjoja.

Vastuhenkilö: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori ja vastuuopettaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00032000 Lukio							
TOIMINTATUOTOT	51 699	5 700		5 700	50 759	45 059	890,5
TOIMINTAKULUT	-794 860	-771 864		-771 864	-870 171	-98 307	112,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-743 161	-766 164	0	-766 164	-819 412	-53 248	106,9

Erittely:

003511 Joroisten lukio	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	4 951	5 700		5 700	6 307	607	110,6
TOIMINTAKULUT	-758 407	-771 864		-771 864	-798 049	-26 185	103,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-753 456	-766 164	0	-766 164	-791 743	-25 579	103,3
003515 Lukion oppilasarannat	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT					9 750	9 750	-100
TOIMINTAKULUT					-14 643	-14 643	-100
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	0	0		-4 893	-4 893	-100
00032200 Lukion hankkeet	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	46 748				34 702	34 702	-100
TOIMINTAKULUT	-36 452				-57 479	-57 479	-100
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	10 295	0	0		-22 777	-22 777	-100

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Lukion näkyvyyden kasvattaminen	Tuotetaan materiaalia paikallislehtiin, sosiaalisiin medioihin ja kanaviin. Pyritään tekemään paremmin lukion toimintaa näkyväksi myös yhtenäiskoulun puolella ja erilaisissa tapahtumissa	Esimerkiksi toteutetut tapahtumat, erilaiset artikkelit yms. paikallisissa julkaisuissa. Sosiaalisen median mittaaminen/tavoitettavuus.	Opiskelijat ylläpitivät ja tuottivat sisältöä lukion IG- ja FB- ja TikTok-tilille. Erasmus-vierailusta tehtiin juttua paikallislehdessä. Syksyn ylioppilasjuhlat sekä itsenäisyyspäivän juhlallisuudet näkyivät SOMEssa
Henkisen hyvinvoinnin lisääminen	Toteutetaan yhdessä oppilaskunnan kanssa erilaisia tempauksia, tapahtumia ja tarvittaessa koulutusta, joiden avulla parannetaan henkistä hyvinvointia lukiossa	Oppilaskunta toteuttaa alkuvuodesta kyselyn opiskelijoiden joukossa, kartoittaen opiskelijoiden tarpeita. Vastaavanlainen kysely toteutetaan henkilökunnan parissa.	Erilaisia tempauksia ja kilpailuja järjestettiin. Lukuvuoden alussa järjestettiin yö-koulu. Hankkeiden kautta järjestettiin asiaan liittyviä koulutuksia ja tapahtumia.
Henkilöstön hyvinvoinnin kehittäminen.	Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää syys- ja kevätkaudella yksi tyhiltäpäivä ja yksi tyhyilta. Työhyvinvointikysely	Toteutuneet tyhyiltäpäivät ja –illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palavereissa.	Hyvinvointisuunnitelmaa päivitettiin ja toteutettiin yhdessä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Koronan tms. aiheuttamat haasteet, erilaiset rajoitteet voivat edelleen haitata normaalia työskentelyä. Lisäksi Venäjän sodan aiheuttama pakolaisuus sekä globaalit vaikutukset.

Riskit ovat joiltain osin toteutuneet:

Sairastelut vaikuttivat varsinkin sijaisten saantiin. Päteviä sijaisia on käytännössä mahdotonta saada lukioon. Toisaalta lukioon saatiin yhteensä viisi ukrainalaista nuorta opiskelemaan, joka lisäsi tarvetta S2-kielen opetukseen.

1.2.5 Hyvinvointi

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointipalvelut sisältävät liikuntatoimen, nuorisotoimen, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan, kulttuuritoimen ja museon. Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktiiviseen ja liikkuvaan elämään. Nuorisopalveluilla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parannetaan kasvu- ja elinoloja. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa sekä ylläpitää museotoimintaa. Nuorten työpaja siirtyy 1.1.2023 työllisyysyksiköstä nuorisotoimeen ja ehkäisevä päihdetyö sosiaalitoimesta sivistystoimeen.

Joroisten kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluja.

Joroisten hyvinvointikertomus ja –suunnitelma linjaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisestä vuosille 2021–2025 kokoamalla yhteen kunnan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, vertaa niitä verrokkikuntiin ja linjaa hyvinvointivajeista HYTE-työn tärkeimmät painopisteet vuosille 2021 - 2025:

- Pääteiden käytön ehkäisy
- Turvallisuuden vahvistaminen
- Terveellisten elämäntapojen edistäminen
- Osallisuuden vahvistaminen

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa, HYTE-kerroin.

Vastuhenkilö: Hyvinvointipäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035500 Hyvinvointi							
TOIMINTATUOTOT	71 815	79 317		79 317	114 060	34 743	143,8
TOIMINTAKULUT	-422 032	-536 761		-536 761	-514 140	22 621	95,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-350 217	-457 444	0	-457 444	-400 080	57 364	87,5
Poistot ja arvonalentumiset	-1 459	-1 459		-1 459	-3 593	-2 134	246,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-351 676	-458 903	0	-458 903	-403 673	55 230	88,0

Erittely:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00036100 Liikuntatoimi							
TOIMINTATUOTOT	16 488	11 583		11 583	18 191	6 608	157,0
TOIMINTAKULUT	-200 090	-193 366		-193 366	-193 147	219	99,9

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-183 602	-181 783	0	-181 783	-174 956	6 827	96,2
Poistot ja arvonalentumiset					-2 134	-2 134	-100,0
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-183 602	-181 783	0	-181 783	-177 090	4 693	97,4
00036200 Nuorisotoimi	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1- 12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	30 179	67 433		67 433	66 509	-924	98,6
TOIMINTAKULUT	-121 013	-267 263		-267 263	-225 507	41 756	84,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-90 834	-199 830	0	-199 830	-158 998	40 832	79,6
00036300 Kulttuuritoimi	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1- 12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	148	301		301	100	-201	33,2
TOIMINTAKULUT	-42 820	-57 496		-57 496	-40 112	17 384	69,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-42 672	-57 195	0	-57 195	-40 012	17 183	70
Poistot ja arvonalentumiset	-1 459	-1 459		-1 459	-1 459	0	100
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-44 131	-58 654	0	-58 654	-41 471	17 183	71
00036400 Kylien elivoima	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1- 12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT					2 067	2 067	-100,0
TOIMINTAKULUT	-18 294	-18 636		-18 636	-16 454	2 182	88,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-18 294	-18 636	0	-18 636	-14 387	4 249	77,2
00039010 Siv. ja vapaa- aikatoimen hankkeet	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1- 12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	25 000				27 193	27 193	-100
TOIMINTAKULUT	-39 815				-38 920	-38 920	-100
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14 815	0	0		-11 727	-11 727	-100

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Liikuntapalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä.	Järjestetään monipuolisia liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde- ja ikäryhmät huomioon ottaen. Annetaan liikuntaneuvontaa. Tuetaan kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia.	Ohjattujen ryhmien ja osallistujien määrä. ILOLLA-hanke yhdessä liikuntatoimen kanssa. Myönnettyjen avustusten määrä.	Ohjattuja ryhmiä oli vuoden aikana enimmillään 14 ja osallistujia 110–140/viikko. Pohjois-Savon Liikunta ry:n hallinnoimaa ILOLLA-hanketta toteutettiin vuoden 2023 ajan ja hankkeeseen osallistui 23 yli 55-vuotiasta kuntalaista. Laturetkellä oli

			osallistujia 100, ulkojumpissa 16, rantauimakouluissa 13 ja halliuimakouluissa 23 lasta. Vanhustenviikon ulkoilutapahtumassa oli 30 osallistujaa. Avustuksia myönnettiin 28 kpl.
Nuorisopalvelut tukevat ja lisäävät nuorten hyvinvointia ja vaikuttamismahdollisuuksia.	Nuorille tuotetaan matalan kynnyksen palveluita ja tilatoimintaa lähipalveluna. Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa jokaisen nuoren, joka hänelle on ilmoitettu. Nuorten työpaja auttaa pajalla olevia nuoria löytämään kunkin elämäntilanteeseen sopivan ratkaisun yksilöllisen ohjauksen avulla.	Nuorisotila- ja nuorisovaltuustotoiminta. PAREnt-tilastointijärjestelmä. PARty-tilastointijärjestelmä.	Nuorisotila- ja nuorisovaltuustotoiminta toteutui suunnitelman mukaisesti. Vuoden aikana järjestettiin mm. kesäretki Särkänniemeen, Hilpeä Hämärä, Halloween-nuokkarit ja nuorten joulu. Uutena toimintana käynnistettiin junnunuokkaritoiminta. Etsivässä nuorisotyössä oli 30 kontaktoitua nuorta ja nuorten työpajatoiminnassa 26 nuorta.
Kulttuuripalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään kulttuuritoimintaa, ylläpidetään kulttuuriperintöä ja kehitetään kyliä.	Kulttuuritoiminta. Museon toiminta. Kylien toiminta.	Vuoden Luontokuvat 2022-näyttely oli kirjastossa 14.4.–28.5. Veteraanipäivän lipunnosto ja seppeleenlasku olivat 27.4. Iltatoritoimintaa järjestettiin kesä-elokuussa. Koululaisten teemapäivät olivat museolla 25.–26.5. ja osallistujia oli 130. Museo oli avoinna yleisölle 1.6.–15.8. ja paikallismuseopäivä järjestettiin 1.7. Varhaiskasvatuksen museopäivät järjestettiin 21.–25.8., osallistujia oli 160 ja tonttupolku varhaiskasvatus- ja alakouluikäisille 20.–24.11., osallistujia oli 300.

			Kylien kehittämisyhteistyöstä myönnettiin seitsemälle hakijalle, yhteensä 18 000 €.
--	--	--	---

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Nuorten työpajatoiminta ja ehkäisevä päihdetyö siirtyvät sivistystoimen alle, jolloin riskinä voi olla se, että kunnalla ei ole riittävästi resursseja toteuttaa toimintaa. Joroisten työpajalle on myönnetty valtionapukelpoisuus 1.11.2021 lukien, mutta uuden toiminnan myötä valtionapukelpoisuus arvioidaan uudelleen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät ole toteutuneet.

1.2.6 Kirjasto

Palvelusuunnitelma:

Kirjastotoimi pyrkii osaltaan takaamaan hyvin toimivat lähipalvelut kunnissa sekä osallistumaan savolaisen verkostomaisen kirjastoyhteistyön luomiseen, keskiössä savolainen kirjastoasiakkuus. Toimintaa ohjaavat laki yleisistä kirjastoista ja kunnan strategia ja niiden mukaiset tavoitteet.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00034000 Kirjasto							
TOIMINTATUOTOT	318 771	3 877		3 877	5 615	1 738	144,8
TOIMINTAKULUT	-623 850	-333 197		-333 197	-326 793	6 404	98,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-305 079	-329 320	0	-329 320	-321 178	8 142	97,5

Erittely:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
003611 Joroisten kirjasto							
TOIMINTATUOTOT	5 104	3 877		3 877	4 990	1 113	128,7
TOIMINTAKULUT	-259 424	-287 930		-287 930	-278 540	9 390	96,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-254 320	-284 053	0	-284 053	-273 549	10 504	96,3
003613 Rantasalmen kirjasto							
TOIMINTATUOTOT	219 531				625	625	-100
TOIMINTAKULUT	-219 531				-328	-328	-100
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	0	0		297	297	-100
003614 Kirjastoauto							
TOIMINTATUOTOT	92 209						
TOIMINTAKULUT	-136 720	-45 267		-45 267	-47 926	-2 659	105,9

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-44 511	-45 267	0	-45 267	-47 926	-2 659	105,9
00034200 Kirjastotoimen projektit	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	1 926						
TOIMINTAKULUT	-8 175						
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-6 249	0	0		0		

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Kulttuuritapahtumat ja muut tapahtumat lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään tapahtumia yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa sekä kehitetään edelleen omatoimisen toiminnan malleja.	Kirjastossa järjestettävien tapahtumien määrä. Osallistujien määrä.	Tapahtumia 12 ja osallistujia 314.
Asukkaiden monipuolisen lukutaidon tukeminen. Monipuolinen lukutaito on keskeinen edellytys aktiivisen kansalaisuuden toteutumiselle.	Kirjasto opastaa tieto- ja viestintäteknologian käytössä. Henkilöstö osaamisen ylläpito	Digituen asiakaskäyntien määrä	Asiakaskäyntejä 125.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Kirjaston asiakaspalveluaika on haavoittuvainen nykyisellä henkilöstömäärällä.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät ole toteutuneet.

1.2.7 Vapaa sivistystyö

Palvelusuunnitelma:

Soisalo-opisto toimii Heinäveden, Joroisten, Leppävirran, Pieksämäen ja Varkauden alueella. Sen toimialat ovat vapaan sivistystyön koulutus (kansalaisopisto), taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä (musiikkiopisto, musiikkileikkikoulu ja tanssikoulu) ja taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä (tanssikoulu, kuvataidekoulu, käsityökoulu, taideleikkikoulu ja musiikkikoulu).

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia ja tätä kautta edistää yksilön hyvinvointia. Toiminta-alueita on koko Soisalo-opiston alue ja toimintaa Joroisissa on kirkonkylän ja Kuvansin lisäksi haja-asutusalueen kylillä.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035000 Vapaa sivistystyö							
TOIMINTAKULUT	-102 785	-107 253		-107 253	-91 606	15 647	85,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-102 785	-107 253	0	-107 253	-91 606	15 647	85,4

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastusmahdollisuuksia ja näin edistää kuntalaisten hyvinvointia.	Kansalaisopisto tarjoaa musiikkia, kädentaitoja, kuvataiteita, tanssia, liikuntaa, kieliä, teatteria, kirjallisuutta, kotitaloutta, tieto- ja viestintätekniikkaa sekä muuta koulutusta. Taiteen perusopetus on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille.	Joroislaisten osallistujien lukumäärä	Soisalo-opiston opetukseen on osallistunut 649 joroislaista. (78 joroislaista enemmän vuoteen 2022 verrattuna.)

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Käyttäjäkunta vähenee kunnan ikärakenteen ja väestötappion myötä, jolloin osallistujia on vähemmän.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät toteutuneet. Netto-osallistujamäärä on pysynyt vuoden 2022 tasolla. Joroislaisten (kotikunta Joroinen) osallistujamäärä kasvoi 13,7 %.

Vapaan sivistystyön vuoden 2023 kevät suunniteltiin kevään 2022 koronarajoitusten mukaan. Tammikuusta 2023 pystyttiin palaamaan normaalikäytäntöön ja yhteen ryhmään mahtui enemmän osallistujia, jolloin lisäkurssien tarve pieneni.

Joroisten kunnan alueella järjestetyn taiteen perusopetuksen tuntimäärä on pysynyt samana vuonna 2023 kuin vuonna 2022. Vuoden 2023 taiteen perusopetuksen laskutettavan osuuden pieneneminen johtuu siitä, että Varkauden taiteen perusopetuksen ryhmien koko on kasvanut, tällöin myös joroislaisista laskutettava summa on pienentynyt.